

Water in de Europese Unie Waarom moeten we het beschermen?

De rol die water speelt in ons leven en in het wereldwijde ecosysteem wordt steeds duidelijker. Het is een hulpbron die niet alleen voorziet in de basisbehoeften van de mens en cruciaal is voor de ontwikkeling, met name voor het genereren en behouden van rijkdom door middel van landbouw, commerciële visserij, energieopwekking, industrie, transport en toerisme, maar die ook essentieel is voor alle wereldwijde ecosystemen. Uit de feiten blijkt dat wij te maken hebben met een wereldwijde watercrisis.

Op het eerste gezicht lijkt dit niet van toepassing te zijn op de wateren in Europa. Het continent kent immers geen algemene waterschaarste. In werkelijkheid is de kwaliteit van het Europese water en het Europese waterbeheer echter verre van bevredigend.

Kerngegevens over de watersituatie wereldwijd

- **Minder dan 1% van het water op onze planeet kan worden gebruikt voor menselijke consumptie.**
- **Meer dan 1,2 miljard mensen hebben geen tot veilig drinkwater tot hun beschikking.**

Kerngegevens over de watersituatie in Europa

- **20%** van alle oppervlaktewateren in de Europese Unie wordt ernstig bedreigd door **verontreiniging**.
- **65%** van alle drinkwater in Europa wordt uit **grondwater** gewonnen.
- **60%** van de Europese steden **putten** hun grondwaterbronnen uit.
- **50%** van de wetlands heeft door uitputting de **'bedreigde toestand'** bereikt.
- De omvang van de **irrigatiegebieden** in Zuid-Europa is sinds 1985 met **20%** gegroeid.

Gezien de grote en toenemende belasting van onze waterbronnen is het van cruciaal belang dat er doeltreffende wettelijke instrumenten in het leven worden geroepen die zich effectief richten op de problemen en die waterbronnen veiligstellen voor de komende generaties.

De kaderrichtlijn Water richt zich op de bescherming van water in alle wateren en stelt zich ten doel dat alle Europese wateren in het jaar 2015 een 'goede toestand' hebben bereikt en dat er binnen heel Europa duurzaam wordt omgegaan met water.

Europese Commissie

Kopies van deze publicatie zijn zolang de voorraad strekt gratis verkrijgbaar bij:

Informatiecentrum (BU-9 0/11)
Directoraat-generaal Milieu
Europese Commissie
B-1049 Brussel

Fax: (32-2) 299 61 98
E-mail: ENV-PUBS@cec.eu.int

Meer informatie vindt u op:
<http://www.europa.eu.int/comm/environment/water/>
E-mail: env-water@cec.eu.int

© Europese Gemeenschappen, 2002
Overneming met bronvermelding toegestaan.

Printed in Belgium

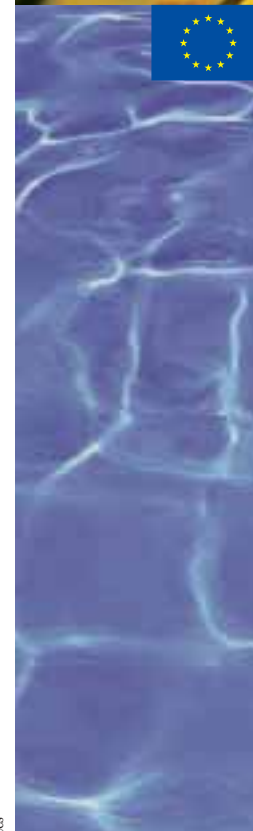
GEDRUKT OP GERECYCLED PAPIER

BUREAU VOOR OFFICIËLE PUBLICATIES
DER EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
L-2985 Luxembourg

14

KH-41-01-333-NL-D

Design by Qwentès

Water is leven

Kaderrichtlijn Water

Europese Commissie

Water is leven

Kaderrichtlijn Water

Europese Commissie

Een nieuwe, innovatieve aanpak

De kaderrichtlijn Water

- Beschermt alle wateren – rivieren, meren, kustwateren en grondwateren.
- Stelt ambitieuze doelen, om ervoor te zorgen dat alle wateren in het jaar 2015 de 'goede toestand' hebben bereikt.
- Vereist dat er per stroomgebied een beheersysteem wordt opgezet, waarin rekening wordt gehouden met het feit dat watersystemen niet stoppen bij politieke grenzen.
- Vereist grensoverschrijdende samenwerking tussen landen en tussen alle betrokken partijen.
- Zorgt ervoor dat alle belanghebbenden, met inbegrip van NGO's en lokale gemeenschappen, actief deelnemen aan activiteiten op het gebied van waterbeheer.
- Zorgt voor de vermindering en beperking van verontreiniging, ongeacht de bron (landbouw, industriële activiteiten, stedelijke gebieden, enz.).
- Vereist het voeren van een waterprijsbeleid en zorgt ervoor dat de vervuiler betaalt.
- Houdt de milieubelangen en de belangen van zij die afhankelijk zijn van het milieu in evenwicht.

> Water is een kwetsbare hulpbron

Eén druppel van een gevaarlijke stof kan duizenden liters water verontreinigen. Verontreinigingen die nu worden veroorzaakt, kunnen generaties lang in ons grondwater blijven, water dat wij willen gebruiken als drinkwater. Waterbronnen raken vervuild door verschillende soorten watergebruik, zoals in de landbouw, industrie en huishoudens. De kaderrichtlijn richt zich in essentie op het bestrijden van verontreiniging bij de bron en schrijft een controlemechanisme voor dat ervoor moeten zorgen dat

alle vervuilingbronnen op duurzame wijze worden beheerd. De richtlijn moet grondwater beschermen en hanteert ambitieuze doelen ten aanzien van de kwaliteit en kwantiteit. Ook ten aanzien van de aquatische ecosystemen van onze rivieren, meren en kustwateren worden ambitieuze ecologische doelen gesteld. Hoewel veel van onze grond- en oppervlaktewateren vandaag de dag verontreinigd zijn, moeten ze in het jaar 2015 allemaal de 'goede toestand' hebben bereikt.

> Duurzaam gebruik van water

Nu we weten dat er vele activiteiten zijn die ons water kunnen beïnvloeden, beseffen we pas hoe belangrijk het is dat wij duurzaam met water omgaan en het beschermen tegen verontreinigende stoffen. Nog belangrijker is het dat wij ons realiseren dat de vraag naar water blijft toenemen. Aan ons de taak om ervoor te zorgen dat de kaderrichtlijn Water effectief wordt geïmplementeerd, zodat er voldoende water is voor de komende generaties en het voldoet aan hoge kwaliteitsnormen. Duurzaam waterbeheer is cruciaal voor ons leven.

> Grensoverschrijdende coördinatie en nieuwe solidariteit op het gebied van water

Iedereen die de grote Europese stroomgebieden van bijvoorbeeld de Donau of de Rijn heeft bezocht, weet dat water niet stopt bij de grens. Daarom zou het water het beste kunnen worden beheerd door middel van internationale samenwerking. De EU heeft geleerd van de ervaringen die zij heeft opgedaan in verschillende regio's binnen Europa, zoals het stroomgebied van de Rijn, die een jarenlange traditie van internationale samenwerking kent. De kaderrichtlijn Water verlangt dat alle partners van een bepaald stroomgebied door middel van nauwe samenwerking samen hun wateren beheren. De richtlijn schrijft voor dat de landen een gezamenlijk stroomgebiedbeheerplan moeten opzetten met daarin maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de ambitieuze doelstellingen van de richtlijn worden verwezenlijkt binnen de voorgeschreven termijnen. Met de kaderrichtlijn Water wordt getracht de solidariteit op het gebied van waterbeheer op stroomgebiedniveau te stimuleren.

> Water gaat ons allemaal aan

Niet alleen de landen moeten samenwerken op het gebied van bescherming van de waterbronnen, ook de verschillende actoren van de uiteenlopende sectoren zullen hun inspanningen moeten bundelen. Aangezien wij allemaal water gebruiken – thuis en op het werk (in de fabriek, op de boerderij en op kantoor) – is het belangrijk dat wij allemaal participeren in het bereiken van de doelstellingen van de wetgeving. Daarom moedigt de richtlijn alle belanghebbenden aan om actief deel te nemen aan de activiteiten op het gebied

van waterbeheer. Hoe meer kennis wij hebben over de manier waarop wij de waterkwantiteit en –kwaliteit beïnvloeden, hoe meer wij zelf kunnen doen om onze kostbare waterbronnen te beschermen. De kaderrichtlijn Water moedigt alle burgers aan zich in te zetten voor de bescherming en het beheer van hun wateren.

> De redelijke prijs van water

Water is geen normaal commercieel product, maar moet worden gezien als een erfgoed. Het is echter wel belangrijk om water een prijs te geven; als iets geld kost, zijn mensen immers eerder geneigd zijn om er spaarzaam mee om te gaan. Veel Europese landen brengen daarom al jarenlang kosten in rekening voor het gebruik van water. De kaderrichtlijn Water verlangt dat lidstaten een waterprijsbeleid ontwikkelen waarbij alle gebruikers – de landbouw, industrie en huishoudens – een rechtvaardige bijdrage moeten betalen. Het beginsel van de richtlijn is dat de vervuiler betaalt, omdat er uiteindelijk altijd iemand moet opdraaien voor de kosten van vervuiling. De richtlijn staat echter wel toe dat landen armlastige burgers tegen een betaalbare prijs waterdiensten bieden.

> Gezamenlijke implementatie

De wijze waarop de kaderrichtlijn Water wordt geïmplementeerd is uniek. De richtlijn gaat ervan uit dat alle betrokken partijen meedoen. Ook biedt de richtlijn de Europese Commissie, lidstaten, kandidaat-lidstaten en alle betrokken partijen de mogelijkheid om via een nieuwe partnerschap het proces te volbrengen met als resultaat een effectieve en samenhangende implementatie.

> Belangrijke termijnen van de richtlijn:

■ December 2003

Nationale en regionale waterwetten moeten aangepast zijn aan de kaderrichtlijn Water. Samenwerking op stroomgebiedniveau operationeel.

■ December 2004

Een analyse van de factoren die impact hebben op onze wateren en onze wateren belasten, moet voltooid zijn, met inbegrip van een economische analyse.

■ December 2006

Monitoringprogramma's, die dienen als basis voor het waterbeheer, moeten gereed zijn.

■ December 2008

Stroomgebiedbeheerplannen moeten aan het publiek worden gepresenteerd.

■ December 2009

Publicatie van de eerste stroomgebiedbeheerplannen

■ December 2015

Wateren moeten de 'goede toestand' hebben bereikt.